

El rei saludant el polític demòcrata-cristià Miquel Coll i Alentorn, president del Parlament de Catalunya. A la dreta, el delegat del govern, Martí Jusmet.

Les incògnites del viatge reial

Si és perfectament normal que el rei visite Catalunya, l'estada de Joan Carles I a Barcelona, la setmana passada, suscita diversos interrogants, cap al futur, que EL TEMPS ha volgut subratllar amb les informacions i les opinions de diversos observadors. No debades s'ha dit que el viatge podia tenir un rerefons de «compromís històric» entre el monarca i les institucions de Catalunya.

Vicent PARTAL.

Jordi Pujol havia fet un viatge sorpresa a Madrid el dia 28 de febrer passat, per entrevistar-se amb el ministre d'Economia, Miguel Boyer. El tema a tractar no era cap secret: la finançació de l'autonomia catalana. Pujol i l'equip de govern de Convergència s'havien queixat repetidament a l'administració central sobre aquest tema. A poc

diners, poca autonomia econòmica. A poca autonomia econòmica, poca autonomia política. El silogisme era repetit insistentment una vegada i una altra. I, malgrat això, les paraules de Pujol («ha estat una entrevista cordial i útil») i l'hora i mitja de diàleg entre president de la Generalitat i conseller d'economia, d'una banda, i ministre d'Economia i secretari d'estat d'Hisenda,

de l'altra, cap resultat immediat no semblava perfilar-se.

Més encara: a penes una setmana després, en un encontre privat amb periodistes barcelonins, Pujol afirmava que el govern seguia aplicant el model autònom que intentà consagrar la Loapa. Pujol parlava clar de les seues relacions amb Felipe González i les definia com a «dolentes», «des pitjors».

És en aquest context tens Madrid-Barcelona que, quatre dies després de l'entrevista amb Boyer, Pujol vola de nou a Madrid. Aquesta vegada l'objectiu concret era un altre: el palau de la Zarzuela, residència habitual del rei.

La Secretaria General de la Presidència de la Generalitat lliuraria una primirada nota després de l'entrevista. Una entrevista que havia durat «vuitanta minuts» i en la qual el rei havia anunciat la intenció de visitar Barcelona. Era l'inici —a tenir en comp-

Un contacte directe amb la societat civil, però no amb el poble de Barcelona

te— d'un viatge que s'ha vist ple d'interrogants.

L'ombra de Serra és allargada

A les 11.15 de dilluns tretze arribaven a l'aeroport del Prat els reis. Com a ministre de jornada, viatjava amb ells Narcís Serra. I a ningú no s'escapà el detall que Serra és català, ex-alcalde de Barcelona i el més ferm candidat a encapçalar les llistes del PSC en les eleccions legislatives de 1986. La seua presència en els actes de la setmana ha estat, així, reveladora. Com revelador fou el discret canvi introduït en el comunicat final de la reu-

nió del consell executiu (govern) català, presidit pel rei i que comptà amb la presència del ministre. De dir, en el comunicat oficial, «El rei ha presidit una reunió del consell executiu...» a matisar «una reunió *informativa*» hi ha poc. Però prou per a fer palès el recel que ha envoltat algunes de les actuacions del monarca.

Recel que no ha dubtat a transformar-se en sorpresa fàcilment palpable, després d'alguns dels discursos en què el rei féu un elogi, «potser poc moderat», segons certes fonts, de la gestió del govern nacionalista. En un gest, anecdòtic

Joan Carles I, adreçant-se als diputats del Parlament.

però comentat, el rei esmentà sovint el mot «modernitat», una paraula que Pujol havia fet servir en

Homenatge de la Corona a la Catalunya autònoma

Oriol DOMINGO

La consolidació de la Corona, l'homenatge a la Catalunya autònoma, el reforçament del sistema democràtic i de les institucions d'autogovern, l'enfortiment de la societat civil, poden ser considerats com els grans eixos que caracteritzen el missatge dels reis durant la seva recent estada a Catalunya. Ha estat la primera visita oficial que Joan Carles i Sofia han fet al Principat, des del restabliment de les his-

tòriques i democràtiques institucions d'autogovern de la Generalitat.

Tothom reconeix que els reis han actuat institucionalment i sense partidismes. En tot cas, cadascuna de les diverses forces polítiques i els seus dirigents s'han de sentir d'una o altra manera interpel·lats per aquest missatge reial. I als ciutadans correspon destriar fins a quin punt cada partit sintonitza amb aquest missatge o en queda allunyat.

La Corona, certament, s'ha cenyit estrictament a la seva missió institucional. Joan Carles s'ha mogut dins el seu paper de rei, establert per la Constitució, i s'hi ha mogut amb molta agilitat. Constitucionalment, la forma política de l'Estat espanyol és la monarquia parlamentària. Segons el text constitucional, el rei és el cap de l'estat, símbol de la seva unitat i permanència, arbitra i modera el funcionament regular de les institucions. Aquesta és la tasca

dels reis. Com també tasca seva és fer-ho de tal manera que tot això sigui assumit i comprès cordialment pels ciutadans i pels dirigents polítics.

Si no es té en compte aquest fet, és impossible comprendre l'actuació del rei, les seves paraules i els seus gestos. Joan Carles ho ha recordat aquests dies més d'una vegada: «La Corona, que, per definició, potencia i estimula la realització de la voluntat de tots els espanyols, assu-

rent català

més d'una ocasió per definir (enfrent de «canvi») la política impulsada per CiU a Catalunya i l'exterior.

Poques mans a encaixar

Un altre dels fets significatius del viatge ha estat,

...eix la responsabilitat de mantenir aquest diàleg permanent, creatiu i irremplaçable entre tots ells. Sense Catalunya, aquest diàleg no fóra possible.»

Aquestes darreres paraules són semblants a d'altres pronunciades pel monarca i a través de les quals la Corona ha fet un homenatge a la Catalunya autònoma. El rei ha tingut interès a deixar ben clar que, si Catalunya va bé, Espanya també hi anirà. Per al rei, Catalunya és capdavantera d'Espanya i l'exemple català en la transició ha estat bàsic per a l'estabilitat i per a la recuperació d'Espanya.

Ha proclamat que Catalunya ha d'assumir un paper d'avantguarda en la

tasca de progrés, de modernització i d'uropeisme. Joan Carles ha afirmat expressament que Catalunya té una clara personalitat entre les comunitats espanyoles, i ha reconegut que la llengua catalana n'és una de les característiques essencials. Una cita textual del rei, en mots pronunciats en català, revela aquest homenatge de la corona a la Catalunya autònoma: «L'exemple en la transició ha estat bàsic per l'estabilitat i per la recuperació d'Espanya. Catalunya s'ha sentit segura d'ella mateixa i ha tramès aquesta seguretat a la resta d'Espanya, mostrant la seva modèlica fermesa, i em complau de finir les meves paraules en català, perquè Catalunya se sent justa-

sens dubte, l'escassa participació popular. Formulats com un contacte —abundós— amb la societat civil catalana, no hi havia previst cap contacte (a l'inrevés del que sol ser habitual en les viatges reials) directe amb el poble de Barcelona. Tret de la inauguració, dimarts, del monument al Doctor Robert.

Els reis havien hagut d'eixir el dia de la seva arribada al balcó del Palau de la Generalitat, com després eixiren al de l'Ajuntament, per saludar les persones que els reclamaven. El nerviosisme d'un alt càrrec de la Generalitat que explicava a qui volia escoltar-se'l que «si no hi surten, la gent començarà a escridassar» i l'insòlit desplegament de mitjans que impedia el públic acostar-se al lloc on hi havia instal·lat el monument a inaugurar pels reis, protegit per unes tanques policials, desconcertaren no pocs dels qui segueixen els viatges reials, habitualment

plens d'encaixades de mans i acostament de la gent.

La resposta a aquests estranys gestos ¿podria amagar-se en les insinuacions d'un periòdic madrileny sobre la radicalització soferta els darrers mesos pel nacionalisme català? Algun dels agents d'aquesta radicalització —lligats de ben prop al govern convergent— van fer pública la intenció de no interferir el viatge, en un gest que podria presagiar un esforç de moderació.

Siga com siga, no pocs interrogants han quedat sobre la taula després que Juan Carlos i Sofia abandonassen Barcelona, deixant al darrere, això sí, la imatge (definida per Antxon Sarasqueta) d'un *compromís històric*. Un compromís que inclouria la consolidació de la diferenciació —de fet— d'una de les comunitats històriques. ¿I la seua entrada de ple en el joc de la política de l'estat?

ment orgullosa de la seva llengua, tan rica, tant ahir com avui, en manifestacions literàries i tan arrelada en el poble fidel.»

Aquestes paraules reials foren pronunciades al Palau de la Generalitat. El rei ha parlat clarament i sense embuts a favor del sistema democràtic i de les institucions autonòmiques. Ha dit coses com aquesta: «Les institucions madures i avançades que, des de fa segles, conformen la vida històrica catalana, estan en constant actualitat per a la Corona.» O com aquestes: «La Generalitat té profundes arrels en el passat de Catalunya, està legitimada en el present per la irreversible decisió democràtica de quants aquí viuen, treballen i creixen, i és el mit-

jà idoni per complir l'aspiració a l'autogovern que ha estat constant a la vostra història.»

En aquesta línia, el rei Joan Carles s'ha complagut en la gestió que s'està portant a terme a les institucions autonòmiques catalanes. En aquest sentit, i tenint en compte que es tracta d'un govern nacionalista presidit per un polític nacionalista, les primeres paraules del rei han estat dirigides i pensades en el president Pujol: «en aquesta hora important de Catalunya, quan assumeix el repte que per a tot Espanya representa el salt a la modernitat, vull destacar la vostra tasca al davant de la màxima institució democràtica d'aquesta comunitat: la Generalitat.»